

Passend onderwijs en kindercoaching in de klas

Op www.passendonderwijs.nl is het volgende te lezen:

'Alle kinderen verdienen een zo passend mogelijke plek in het onderwijs. Onderwijs dat leerlingen uitdaagt, dat uitgaat van hun mogelijkheden en rekening houdt met hun beperkingen en waar kinderen behoefte aan hebben. Passend onderwijs legt een zorgplicht bij scholen. Dat betekent dat zij er per 1 augustus 2014 voor verantwoordelijk zijn om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden.'

Het belang van kindercoaching in het kader van passend onderwijs

Vanaf 24 augustus 2014 blijven kinderen met zorggedrag zoveel mogelijk binnen het reguliere onderwijs. Dit vraagt veel van leerkrachten. Niet alleen omdat steeds meer kinderen extra zorgbehoefte hebben, maar ook omdat elk kind en elke situatie uniek is. Elk kind heeft een eigen aanpak nodig.

Hoe krijg je dat voor elkaar en hoe zorg je er ook nog eens voor dat de andere 'gewone' kinderen in je klas ook voldoende aandacht krijgen?

Leerkrachten die hebben deelgenomen aan de Kind in Kracht kindercoach opleiding (van de Stichting WelZijn Kinderen en Stichting De Kracht van 8) en de opleiding Kindercoach in het Onderwijs (van InHolland Academy) hebben in de praktijk ervaren dat een antwoord op deze vraag mogelijk is. Een antwoord dat ook nog eens naadloos aansluit bij de eisen die het passend onderwijs aan leerkrachten stelt. In deze opleidingen krijgen leerkrachten namelijk handvatten die hen in staat stellen om:

- **sociaal-emotionele problematiek bij kinderen vroegtijdig te herkennen en direct te adresseren**

Een kindercoach grijpt meteen in op het moment dat kinderen zorggedrag laten zien. Dit blijkt een **preventieve werking** te hebben, het voorkomt verdieping van de problematiek en uiteindelijk het medisch 'labelen' van kinderen. Een van de doelen van passend onderwijs is, om alleen nog kinderen tot het speciaal onderwijs toe te laten als de school ook echt handelingsverleggen is.

Als leerkracht/kindercoach kan je hieraan een bijdrage leveren door er in een vroegtijdig stadium voor te zorgen dat alleen kinderen een label krijgen die anders in hun ontwikkeling stagneren.

- **anders te kijken en te denken over gedrag van kinderen.**

De laatste vijftien jaar kregen steeds meer kinderen medisch labels als ADHD, ASS, ODD, NLD. Gevolg: het systeem raakte overbelast en werd onbetaalbaar. Een oplossing volgde in de vorm van passend onderwijs. De uitdaging die er nu ligt, is om jezelf als leerkracht de vraag te stellen of al die medische labels eigenlijk wel nodig zijn.

Een leerkracht/kindercoach gaat er van uit, dat er bij extra zorgbehoefte meestal (80%) sprake is van onderliggende sociaal-emotionele problematiek. Daar ligt dan ook in eerste instantie de focus. Je gaat er vanuit dat het zorggedrag van een kind, met de juiste handvatten, opgelost kan worden omdat het probleem meestal niet medisch van aard is. Hierdoor verandert je houding, de verwachtingen die je van het kind hebt en je relatie met het kind. Dit wordt in het algemeen als meer positief ervaren. In de praktijk betekent dit ook, dat je meer tijd over houdt die je in het verleden moest besteden aan handelingsplannen etc.

- **kwaliteiten en talenten van jezelf en anderen te herkennen en erkennen.**

Vanuit onze betrokkenheid bij het welzijn en de toekomst van kinderen tonen we ons alert op signalen van ontwikkelingsachterstanden en zorggedrag. De focus ligt op wat kinderen nog

niet kunnen en waar ze minder goed in zijn.

Deze probleem gerichte benadering haalt kinderen uit hun kracht. Ze krijgen op deze wijze immers vooral inzicht in wat er mis is en wat er nog niet goed gaat. Kracht ontnemen kinderen aan inzicht in wat er wél is en wat ze al wél kunnen. Passend onderwijs vraagt om kinderen een uitdagende leeromgeving te bieden en duidelijk te maken waar hun mogelijkheden liggen.

Een kindercoach kent zijn of haar eigen kwaliteiten en herkent en erkent die van anderen. Hij/zij helpt kinderen bij het ontdekken van alles wat ze al in zich hebben. Dit maakt niet alleen duidelijk waar de mogelijkheden van een kind liggen, maar geeft ook zelfvertrouwen en eigenwaarde. Hoe mooi zou het zijn als kinderen vervolgens uitgedaagd worden om zich juist binnen deze gebieden verder te ontwikkelen? Kinderen zullen daar enorm krachtig van worden. Daarbij stelt deze kracht ze ook in staat om hun beperkingen te overwinnen. Vanuit kracht kunnen ze deze uitdaging immers veel beter aan! Weten waar ze goed in zijn maakt ze krachtig genoeg om zich te ontwikkelen in gebieden waar ze van nature minder goed in zijn.

- **kwaliteits – en oplossingsgericht met kinderen te werken**

Passend onderwijs vraagt van leerkrachten om uit te gaan van ieders mogelijkheden.

Een kwaliteits – en oplossingsgerichte manier van werken met kinderen geeft inzicht in deze mogelijkheden. Er zijn vele vragen die gesteld kunnen worden. Waar zijn kinderen goed in? Wat zijn hun kwaliteiten? Welke positieve ervaringen hebben ze en wie kunnen ze als voorbeeld nemen? Wat willen ze leren? Welke vaardigheden hebben ze al in huis om het gestelde doel te bereiken en welke vaardigheden willen ze zelf graag ontwikkelen en hoe?

Een kindercoach gaat er van uit dat kinderen uitstekend in staat zijn om zelf hun doelen te formuleren en prima kunnen bedenken op welke wijze zij hun doelen willen bereiken en wiens hulp of voorbeeld ze hierbij goed kunnen gebruiken.

- **verbindend te communiceren**

Binnen het passend onderwijs ligt de zorgplicht bij scholen. Dit brengt zonder meer met zich mee dat er veel gesprekken moeten worden gevoerd met kinderen, ouders en collega's.

En dat... is nog een hele kunst op zich. Gesprekken staan namelijk nogal eens, onbedoeld en ongewild, bol van subjectieve interpretaties (van situaties) en 'jij' boodschappen. Denk bijvoorbeeld aan de zin 'ik heb het gevoel dat...'. Zonder dat we ons hiervan bewust zijn, zegt deze zin niets over jezelf en over jouw gevoel, maar alles over de ander. Je kunt er namelijk heel gemakkelijk het woordje 'jij' achter plakken. 'Ik heb het gevoel dat JIJ.....'

Daarnaast liggen er vaak allerlei verborgen behoeften en wensen onder gesprekken verborgen. Hoe goed verpakt ook, ze worden door anderen vaak haarscherp aanvoeld en kunnen aanleiding zijn tot irritaties en verwijderingen. Iets wat je vooral wilt vermijden als je goede zorg wilt leveren en alle betrokkenen op één lijn wilt hebben.

Een kindercoach communiceert verbindend. Hij/zij is in staat om neutraal te observeren, geeft duidelijkheid over z'n eigen gevoelens en behoeften en doet heldere verzoeken. Deze wijze van communiceren wordt door gesprekspartners als respectvol en helder ervaren en stelt hen ook in staat meer duidelijkheid te geven over wie ze zijn en wat ze nodig hebben.

- **kinderen, ouders en collega's mee te nemen in wenselijke en duurzame veranderingen.**

Als je eenmaal ervaring hebt met coachend werken (in de klas), komt veelal snel de behoefte naar boven om dit met anderen te delen. Je wilt veranderingen in gang zetten! Je wilt collega's (of ouders) inspireren om anders te kijken naar zorggedrag of naar de manier waarop er binnen de school wordt omgegaan met kinderen. Of je wilt dat voortaan de focus binnen je school komt te liggen op de unieke kernkwaliteiten en talenten van al je collega's en ieder kind. Binnen het kader van het passend onderwijs is ook dit van belang, want op deze wijze wordt iedereen in de school en alle betrokkenen meer bewust van hun eigen mogelijkheden. Hoe geweldig kan het zijn als binnen jouw school iedereen weet waar hij of zij goed in is? Hoe zou het zijn als iedereen binnen de school kwaliteits – en oplossingsgericht met elkaar omgaat en verbindend kan communiceren?

Na je opleiding tot kindercoach ben je in staat om binnen je school (of andere instellingen) een door jou en het team gewenste verandering door te voeren en deze te borgen in de structuur van de school/instelling.

Wat vraagt passend onderwijs nog meer van jou als leerkracht?

Naast (nieuwe) kennis en het kunnen inzetten van vele handvatten, in elk geval ook een flink aantal specifieke competenties of vaardigheden, vooral op het gebied van zelfinzicht, communicatie, relaties en inzicht in de behoeften en verwachtingen van de kinderen van deze tijd.

Vragen die hierbij centraal staan zijn: Wie ben ik zelf, wie is dit kind, wie is mijn collega? Wat zijn mijn kwaliteiten, wat zijn de kwaliteiten van dit kind, wat zijn de kwaliteiten van ons team?

Wat is er nodig om me te kunnen verbinden met mezelf en met de ander? Op welke wijze maak ik deel uit van het grotere geheel? Hoe houd ik mezelf in mijn kracht, hoe houd ik het kind in z'n kracht en hoe blijven we als team in onze kracht?

Hoe ga ik vanuit gelijkwaardigheid op zoek naar oplossingen?

Wat heb ik zelf te bieden, wat hebben kinderen van mij nodig en wat heeft mijn team nodig om tot groei en ontwikkeling te komen?

Passend onderwijs vraagt veel kennis en vaardigheden.

Passend onderwijs daagt je uit om uit te zoeken welke zaken je op een andere manier aan kunt pakken.

Passend onderwijs vraagt je te focussen op kwaliteiten en mogelijkheden.

Kortom: passend onderwijs vormt een uitdaging om jezelf verder te ontwikkelen en kinderen in hun eigen kracht te zetten. De inhoud en de opzet van de KIK kindercoachopleiding (Nederland, België en Curaçao) en de opleiding Kindercoach in het Onderwijs, stelt je als leerkracht in staat om deze uitdagingen met een goed gevulde rugzak en vol zelfvertrouwen tegemoet te treden.

Carla Muijsert, augustus 2015

Docent bij de KIK Kindercoach Opleiding en de opleiding Kindercoach in het Onderwijs.

Citaat van Evelyn, Kindercoach in het Onderwijs:

*Passend onderwijs betekent voor mij:
Oplossingsgericht en handelingsgericht werken met kinderen.
Haalbare doelen stellen.
Uitgaan van aanwezige kwaliteiten.
Problemen omzetten in uitdagingen.
Kansen grijpen en zelf creëren.
Kinderen eigenaar maken van hun eigen leerproces.
Zelfbewuste kinderen.
Samenwerking tussen kinderen, leerkracht en ouders.*

*De opleiding tot kindercoach sluit naadloos aan bij de uitgangspunten van passend onderwijs.
Ik gun iedere leerkracht de opleiding tot kindercoach.*